

Bruxelles, 1.7.2020.
COM(2020) 274 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost

{SWD(2020) 121 final} - {SWD(2020) 122 final}

„Ulaganje u naše građane najbolje je ulaganje u budućnost. Vještine i obrazovanje pokretač su europske konkurentnosti i inovacija. No Europa još nije sasvim spremna. Pobrinit ću se za to da iskoristimo sve instrumente i sredstva koji su nam na raspolaganju kako bi se to stanje ispravilo.”

Predsjednica Von der Leyen

„Svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada.”

Prvo načelo europskog stupa socijalnih prava

Živimo u vremenu velikih promjena. Dvostruka zelena i digitalna tranzicija mijenja način na koji živimo, radimo i komuniciramo. Očekuje se da će prelazak EU-a na resursno učinkovito, kružno, digitalizirano i klimatski neutralno gospodarstvo te široka primjena umjetne inteligencije i robotike stvoriti nova radna mjesta¹, dok će se druga radna mjesta promijeniti ili čak nestati. Zbog demografskih promjena Europa će morati iskoristiti sve svoje talente i raznolikost. Istovremeno će se stvoriti nove mogućnosti zapošljavanja u srebrnom gospodarstvu i ekonomiji skrbi. Te promjene zahtijevaju **velike prilagodbe u području vještina** kako bi se iskoristio njihov puni potencijal.

Pandemija bolesti COVID-19 ubrzala je digitalnu tranziciju. Iako su rad na daljinu i učenje na daljinu postali stvarnost za milijune ljudi u EU-u, često se pokazala i ograničenost naše trenutačne digitalne pripravnosti. Pandemija je naglasila postojeći nedostatak digitalnih vještina na tržištu rada, a usto se pojavljuju nove nejednakosti jer mnogi nemaju potrebnu razinu digitalnih vještina ili se nalaze na radnim mjestima ili u školama koje zaostaju u digitalizaciji.

Pandemija je također znatno utjecala na prilike za razvoj karijere mnogih ljudi u EU-u. Procjenjuje se da će BDP EU-a u 2020. pasti za više od 7 %, dok će nezaposlenost dosegnuti 9 %, što je porast u odnosu na 6,6 % krajem 2019., a u nekim je zemljama situacija još lošija. Prema procjenama Komisije² neki će sektori u 2020. zabilježiti najveće gubitke u realnoj bruto dodanoj vrijednosti, od 20 % do 40 % u usporedbi s razinama iz 2019. Nadalje, u određenim bi se sektorima promet mogao smanjiti za više od 70 % u drugom tromjesečju 2020. Zemlje i regije u kojima se gospodarstvo snažno oslanja na te sektore suočit će se s većim poteškoćama pri oporavku.

Kako bi se suočili s tim izazovom i pokrenuli dvostruku zelenu i digitalnu tranziciju, Komisija je predložila ambiciozan paket za oporavak i izgradnju otpornije, održivije i pravednije Unije za novu generaciju³. Europa kreće na svoj put oporavka, a za to su nužni poboljšanje i prilagodba vještina. To će ujedno biti ključno kako bi EU, kao geopolitički akter, zadržao vodeću ulogu u globalnom oporavku.

Više nego ikad prije, u ovom je trenutku EU-u potrebna promjena paradigme u pogledu vještina. Tom će se promjenom ostvariti **odvažan program vještina za radna**

¹ Prije izbijanja pandemije COVID-a 19 procjenjivalo se da će se do 2030. otvoriti milijun radnih mjesta. Kretanja u području zaposlenosti i socijalnih pitanja u Europi 2019. Nadalje, procijenjeno je da će se zahvaljujući tim tehnologijama u sljedećih 5 godina otvoriti gotovo 60 milijuna novih radnih mjesta diljem svijeta.

² Identifying the recovery needs (Utvrđivanje potreba za oporavak); SWD (2020) 98 final.

³ COM(2020) 442 final.

mjesta kako bi se potaknula dvostruka zelena i digitalna tranzicija i osigurao oporavak od socioekonomskih posljedica pandemije COVID-a 19 te ispuniti sljedeći ciljevi:

- **Jačanje održive konkurentnosti:** vještine i cjeloživotno učenje presudni su za dugoročan i održiv rast, produktivnost i inovacije te su stoga ključni čimbenik za konkurentnost poduzeća svih veličina, posebno malih i srednjih poduzeća (MSP-ova)⁴. Kad se ljudima omogući stjecanje odgovarajućih vještina, to im pomaže da rade učinkovitije i koriste se naprednim tehnologijama⁵, uklanja se velika prepreka poslovnim ulaganjima⁶, sprečava se nastanak neusklađenosti na tržištu rada⁷ i postavljaju temelji za istraživanje i razvoj te inovacije unutar poduzeća. Samo uz odgovarajuće vještine Europa može ojačati svoj položaj u globalnom tržišnom natjecanju i osigurati trajan gospodarski oporavak usmjeren na zelenu i digitalnu tranziciju. To posebno znači ostvarivanje europskog zelenog plana kao strategije rasta EU-a, te razvoj strateških sektora i ekosustava utvrđenih u novoj industrijskoj strategiji EU-a.
- **Osiguravanje socijalne pravednosti:** pristup prilikama za usavršavanje i prekvalifikaciju bitan je za desetke milijuna radnika koji su se našli u situaciji da rade u skraćenom radnom vremenu ili su postali nezaposleni, bez obzira na trenutačnu razinu vještina ili područje kvalifikacija. Oporavak Europe bit će uspješan samo ako se pritom ostvari povezanost i ako nitko ne bude zapostavljen. Stjecanje odgovarajućih vještina znači veću vjerojatnost da će osoba ostati zaposlena te lakše svladavati prelazak s jednog radnog mjesta na drugo. To zahtijeva osiguravanje jednakog pristupa dodatnim mogućnostima usavršavanja za sve osobe, bez obzira na rod, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju, uključujući niskokvalificirane odrasle osobe i osobe migrantskog podrijetla. Osim toga, trebalo bi obuhvatiti sva područja, od velikih gradova do ruralnih, obalnih ili udaljenih područja, u cijeloj Europskoj uniji.
- **Izgradnja otpornosti:** posljednjih nekoliko mjeseci mnoge su profesije izložene snažnom pritisku. To se posebno odnosi na zdravstvene radnike ili radnike u području skrbi, te ostale koji su izloženi jer rade u maloprodaji, prijevozu, socijalnim ili sanitarnim uslugama, a ne smijemo zaboraviti učitelje i ostale radnike u obrazovanju. Dovoljno kvalificiranih radnika u tim strateškim sektorima neophodno je za osiguravanje učinkovitog pristupa osnovnim zdravstvenim, socijalnim ili obrazovnim uslugama za građane u razdoblju krize. Kad je riječ o pojedincima, otpornost koja raste sa stjecanjem vještina dovodi do smanjenja ovisnosti o tržišnim uvjetima i povećane sposobnosti snalaženja u životnim i profesionalni promjenama. Nadalje, pandemija COVID-a 19 pokazala je koliko je za nastavak obrazovnih i poslovnih aktivnosti potrebna digitalna spremnost. Zahtjevi koji su postavljeni pred informatičku infrastrukturu i e-sustave ukazali su na potrebu poboljšanja naših ljudskih kapaciteta za pripravnost i odgovor u području kibersigurnosti.

Kako bismo uspjeli, cjeloživotno učenje za sve mora postati europska stvarnost. Svi bi Europljani trebali imati pristup privlačnim, inovativnim i uključivim programima

---

⁴ Europska komisija (2017.), Investment in Human Capital – Assessing the Efficiency of Public Spending on Education, Note for the Eurogroup on 6 November 2017 (Ulaganje u ljudski kapital - Procjena učinkovitosti javne potrošnje na obrazovanje, Napomena za Euroskupinu od 6. studenoga 2017.).

⁵ Woessmann, L., The Economic Case for Education, EENEE Analytical Report No. 20, Ifo Institute and University of Munich, 2017 (Ekonomska opravdanost obrazovanja, Analitičko izvješće br. 20).

⁶ U anketi o ulaganjima Europske investicijske banke iz 2017. gotovo je 80 % poduzeća navelo nedostatak kvalificiranog osoblja kao faktor koji ih sprečava u ulaganjima.

⁷ Europska komisija (2014.), The Economic Case for Education. Background paper prepared by the Commission services to inform the policy debate of the Council on 12 December 2014 (Ekonomska opravdanost obrazovanja. Pripremni dokument službi Komisije za potrebe političke rasprave u Vijeću 12. prosinca 2014.).

učenja i zato što vještine brže postaju zastarjele. Obrazovanje u ranoj dobi i dalje je ključno, ali to bi trebao biti tek početak života u kojem učenje nikad ne prestaje: od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, do tehničkog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te tercijarnog obrazovanja, ali i obrazovanja odraslih. **Učenje tijekom cijelog života**, uključujući u starijoj dobi, bit će ono što će donijeti promjene. Međutim, svake godine manje od 40 % odraslih osoba sudjeluje u nekom obliku učenja. To nije dovoljno za ponovno pokretanje gospodarstva i iskorištavanje svih prednosti zelene i digitalne tranzicije. Svakoj osobi u EU-u treba omogućiti usavršavanje i prekvalifikaciju te priznati svaki korak na tom putu.

Osposobljavanje za posao trebalo bi biti vodeće načelo u tim nastojanjima. To znači da treba započeti s mapiranjem vještina koje pojedinac već ima, a zatim pružiti ciljano osposobljavanje koje zadovoljava posebne potrebe za usavršavanjem i prekvalifikacijom te pomoći pojedincu da pronađe posao za koji postoji potražnja na tržištu rada.

Iako većina odgovornosti za politike u području vještina ostaje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, Europa ima važnu ulogu. Mnogi ljudi rade u malim poduzećima koja pripadaju lancima vrijednosti koji se protežu po cijeloj Europi. U svim sektorima – od automobilske i tekstilne industrije do farmaceutske industrije do energetike – postoji europski „lanac talenata”. Jačanjem tog lanca ojačat će se jedinstveno tržište i otpornost našeg gospodarstva. EU može poticati i podupirati države članice da donesu politike koje idu u istom smjeru i djelotvorno se bave zelenom i digitalnom tranzicijom te jačaju otpornost našeg gospodarstva i društva.

Europa također pruža vrijednu potporu iz svojeg proračuna. Prema Komisijinu prijedlogu instrumenta **Next Generation EU**⁸ („EU sljedeće generacije“) proračun EU-a treba se koristiti za potporu oporavku država članica i ponovno pokretanje gospodarstva. Uz obnovljeni dugoročni proračun od 1,1 bilijuna EUR, koji je pojačan namjenskim privremenim instrumentom Next Generation EU u iznosu od 750 milijardi EUR, Europska unija daje poticaj za ulaganje u održiv, uključiv i pravedan oporavak. Ulaganja u vještine u središtu su tih prijedloga. Državama članicama stavljaju se na raspolaganje dosad nezabilježene mogućnosti za financiranje politika u području vještina kojima se jača otpornost na gospodarske šokove i sposobnost bržeg oporavka od trenutne krize i usmjeravanja na dvostruku tranziciju.

Novi program vještina temelji se na programu vještina⁹ donesenom 2016. i iskorištava potencijal europskog plana oporavka, a ima pet sastavnica:

Poziva na zajedničko djelovanje, mobiliziranje poduzeća, socijalnih partnera i dionika kako bi se obvezali na suradnju, posebno u okviru industrijskih ekosustava EU-a i u svim lancima vrijednosti

Definira jasnu strategiju kako bi vještine dovele do zapošljavanja

Pomaže u izgradnji vještina tijekom cijelog života u okruženju u kojem je cjeloživotno učenje uobičajeno

Utvrđuje financijska sredstva za poticanje ulaganja u vještine

Utvrđuje ambiciozne ciljeve za usavršavanje i prekvalifikaciju koje treba ostvariti u sljedećih pet godina

⁸ COM(2020) 441 final/2.

⁹ COM(2016) 381 final.

Novim programom vještina ostvaruje se europski stup socijalnih prava, a posebno njegovo prvo načelo kojim se utvrđuje pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje. Taj je program čvrsto povezan s **europskim zelenim planom**¹⁰, novom **digitalnom strategijom**¹¹ i novom **industrijskom strategijom i strategijom za MSP-ove**¹² jer su vještine ključne za njihov uspjeh. Nadalje, program podupire i prijedlog preporuke Vijeća „**Lakši prelazak u svijet rada – jačanje Garancije za mlade**” koji je Komisija danas donijela te uzima u obzir zaključke nedavnog **Izvešća o utjecaju demografskih promjena**¹³. Potpora za zapošljavanje mladih: lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju **Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo i strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.** također naglašavaju ključnu ulogu vještina u tranziciji prema zelenom gospodarstvu.

Novi program vještina povezan je s drugim političkim inicijativama kojima se podupire pristup cjeloživotnog učenja. Slijedit će ga daljnji prijedlozi koji će biti nov poticaj u području obrazovanja, a posebno inicijativa za uspostavu **europskog prostora obrazovanja** do 2025. koja će se ostvariti uklanjanjem prepreka učenju u cijeloj Uniji i promicanjem inovativnog i uključivog obrazovanja i osposobljavanja za sve. **Europski istraživački prostor** također promiče usavršavanje i prekvalifikaciju osoblja, posebno u akademskoj zajednici. Te će inicijative zajedno pomoći u izgradnji kulture cjeloživotnog učenja u Europi, poticati pristup koji se temelji na potražnji kako bi se ojačala suradnja s gospodarstvom i povećala zapošljivost građana.

---

¹⁰ Komunikacija Komisije o europskom zelenom planu, COM(2019) 640 final.

¹¹ Europska digitalna strategija, 2020. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

¹² COM(2020) 102 final i COM(2020) 103 final.

¹³ COM(2020) 241 final.

1. ZAJEDNIČKI RAD U OKVIRU PAKTA ZA VJEŠTINE

Snažnije zajedničko djelovanje može uvelike povećati učinak ulaganja u vještine. U politikama i djelovanju u području vještina sudjeluju brojni akteri. Ministarstva, pružatelji usluga obrazovanja i osposobljavanja, sama industrija, istraživačke organizacije, socijalni partneri, trgovačke komore i agencije za zapošljavanje samo su neki od aktera koji doprinose ostvarivanju širokih mogućnosti za usavršavanje i prekvalifikaciju. Usklađenim naporima može se postići jasnoća za pojedince i poduzeća u cijelom vrijednosnom lancu, ostvariti smanjenje troškova i usredotočiti se na prioritete.

Uspješni programi stjecanja vještina kombiniraju različite faze kako bi pratili svakog radnika tijekom prekvalifikacije ili usavršavanja: od utvrđivanja vještina potrebnih za dvostruku tranziciju, nadogradnje tih vještina s pomoću ciljanih programa osposobljavanja i podupiranja njihove upotrebe na radnom mjestu ili otvaranja novih radnih mjesta.

Prva sastavnica Programa vještina jest poticanje suradnje putem pakta za vještine.

Mjera 1: Pakt za vještine

U okviru pakta poticat će se kvalitetna ulaganja u vještine za sve radno sposobne osobe diljem Unije.

Pakt za vještine okupit će sve dionike, privatne i javne, koji imaju zajednički cilj usavršavanja i prekvalifikacije europske radne snage kako bi se ljudima omogućilo sudjelovanje u dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji. Svi ti dionici potpisat će **Povelju** u kojoj će se definirati ključna načela¹⁴ za usavršavanje i prekvalifikaciju radne snage unutar njihovih organizacija, ali i u cijelom lancu vrijednosti ili ekosustavu. U izradi Povelje sudjelovat će svi dionici.

Pakt će olakšati javno-privatnu suradnju. Konkretno, uspostaviti će se **opsežna partnerstva**, među ostalim na regionalnoj razini, u strateškim industrijskim ekosustavima¹⁵ i prioritarnim područjima utvrđenima u europskom zelenom planu kako bi se ispunili ambiciozni zacrtani ciljevi. Ta će partnerstva uključivati sve dionike, posebno mala i srednja poduzeća kojima je teško doći do kvalificiranog osoblja. Dionike će se poticati da udruže stručno znanje, resurse (na primjer ustanove za osposobljavanje unutar vrijednosnog lanca) i financijska sredstva u provedbi konkretnih mjera za usavršavanje i prekvalifikaciju s jasnim obvezama koje će ljudima omogućiti da zadrže, promijene ili pronađu nova radna mjesta.

Paktom će se **olakšati i pristup informacijama o instrumentima EU-a za financiranje** vještina tako što će se ponuditi jedinstvena ulazna točka na razini EU-a.

Pokretanje pakta planira se u studenome 2020. tijekom Europskog tjedna vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, a sudjelovat će europski socijalni partneri, Europski parlament, predsjedništvo Vijeća Europske unije, Europska komisija, dionici iz strateškog industrijskog ekosustava i drugi dionici.

Miguel upravlja malim poduzećem koje proizvodi specijalizirane dijelove za električne automobile, a to je područje u kojem je tehnološki razvoj brz. Zahvaljujući paktu za vještine njegovo se poduzeće pridružilo širokom partnerstvu koje uključuje cijeli lanac opskrbe. Njegovo osoblje sada može pohađati najsuvremenije programe osposobljavanja, osmišljene u suradnji s jednim istraživačkim institutom, u prostorima koji su u vlasništvu većih poduzeća.

Socijalni partneri u određenom sektoru dogovaraju se da će u svakom uključenom poduzeću uvesti funkciju „**ambasadora za osposobljavanje**”. To su zaposlenici koji svoje kolege informiraju o mogućnostima osposobljavanja i o njihovim pravima u vezi s tim te ih motiviraju

---

¹⁴ Uključivat će rodna pitanja i borbu protiv diskriminacije.

¹⁵ Kako je navedeno u industrijskoj strategiji EU-a donesenoj u ožujku 2020.

da ih iskoriste. Događa se da niskokvalificirane osobe posebno nerado razgovaraju s nadređenima o svojim potrebama za osposobljavanjem. Ambasadori za osposobljavanje mogli bi pomoći u prevladavanju te prepreke.

Pakt za vještine uspostavljat će poveznice među postojećim inicijativama EU-a za suradnju i postati, prema potrebi, jedinstvena ulazna točka za sljedeće:

- **Plan za sektorsku suradnju u području vještina** kojim se definiraju informacije o vještinama u sektoru, mapiraju ključne potrebe za pojedina zanimanja, definiraju profili zanimanja i pokreću programi osposobljavanja. Ideja osposobljavanja za posao jedna je od osnovnih postavki tih planova, koji se trebaju nadograditi, otvoriti za više sektora i dobiti dodatna financijska sredstva. Postupak izrade planova znatno će se ubrzati kako bi se osiguralo ostvarivanje pravodobnih rezultata u skladu s potrebama poduzeća i pojedinaca u pogledu vještina. U redizajnirane planove uvrstit će se i poveznica na mogućnosti zapošljavanja na kraju programa osposobljavanja.
- **Oснаženi europski savez za naukovanje.** Kako je navedeno u Komunikaciji o potpori za zapošljavanje mladih: Lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju¹⁶, mobilizirat će se nova sredstva za održavanje ponuda naukovanja unatoč trenutnoj gospodarskoj krizi te za razvoj programa naukovanja. U okviru obnovljenog saveza pokrenut će se nove nacionalne koalicije za naukovanje, u kojima će i naučnici imati što reći te će se ojačati socijalni dijalog.
- **Koalicija za digitalne vještine i radna mjesta** pozvat će na preuzimanje obveza države članice, poduzeća, socijalne partnere, neprofitne organizacije i pružatelje usluga obrazovanja za nove programe osposobljavanja, zapošljavanja ili prekvalifikacije postojeće radne snage radi poboljšanja digitalnih vještina. Nedavni poziv na preuzimanje obveza u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 polučio je više od 70 novih preuzetih obveza¹⁷. Jačanjem administrativne potpore Koaliciji Komisija će osigurati jedinstvenu kontaktnu točku koja će omogućiti razmjenu digitalnog sadržaja, najbolje prakse i mogućnosti osposobljavanja, među ostalim za MSP-ove.

Pakt za vještine obuhvaća sve sektore i otvoren je za sve dionike. **U početku će se usredotočiti na industrijske ekosustave koji su teško pogođeni trenutnom krizom i prioritetna područja utvrđena u europskom zelenom planu**, za koje će **ambiciozne strategije usavršavanja i prekvalifikacije biti ključne kako bi se pokrenuo oporavak, dok će se drugi ekosustavi i područja obrađivati kasnije**:

- **Zdravstvo:** pandemija COVID-a 19 podsjetila nas je koliko ovisimo o zdravstvenim radnicima koji moraju steći vještine i proći obuku o suzbijanju infekcija, karantenskim protokolima, upotrebi zaštitne opreme i poslovima u vezi s kliničkim upravljanjem. Iako sektor zdravstva i socijalne skrbi čini 10 % ukupne zaposlenosti u EU-u, procjenjuje se da će se povećati za više od 830 000 novih radnih mjesta, što zajedno s potrebama zamjene znači 8 milijuna radnih mjesta u sljedećih 10 godina¹⁸. Osim toga, zbog potrebe zdravstvenih organizacija da uspješno primjenjuju nove digitalne tehnologije kao što je umjetna inteligencija, kojima se poboljšava kvaliteta skrbi i povećava učinkovitost zdravstvenih sustava država članica, potražnja za

¹⁶ COM(2020) 276 final.

¹⁷ Privatne ili javne organizacije preuzimaju obvezu izravnog doprinosa smanjenju nedostatka digitalnih vještina s kojim se Europa suočava, npr. obvezuju se pružati osposobljavanje za vještine, osigurati radnu praksu ili pristup mogućnostima za razvoj digitalnih vještina. Preuzete obveze mogu se pregledati ovdje: <https://pledgeviewer.eu/>

¹⁸ CEDEFOP Skills Panorama (Panorama vještina), Zdravstveni radnici i pomoćno zdravstveno osoblje.

osnovnim i naprednim digitalnim vještinama znatno će porasti do 2030.¹⁹ To ukazuje na znatnu neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada koja će se još pogoršavati zbog starenja stanovništva i rasta broja oboljelih od kroničnih bolesti. Popunjavanje te praznine ključno je kako bi se zajamčila visoka razina otpornosti i pravednosti nacionalnih sustava socijalne skrbi u EU-u.

- **Građevinarstvo:** pandemija COVID-a 19 uvelike je utjecala na sektor²⁰ koji se uglavnom sastoji od malih i mikro poduzeća koja osiguravaju lokalna radna mjesta (među njima je više od 90 % MSP-ova²¹). Taj sektor s 12 milijuna radnika teško privlači mlade i kvalificirane radnike²². Nedostaci vještina vidljivi su u zelenom dizajnu, tehnologijama i materijalima. S pokretanjem oporavka usavršavanje se treba usredotočiti na energetske i resursnu učinkovitost, decentralizirana rješenja za energiju iz obnovljivih izvora, načelo kružnosti, digitalizaciju i obnovu postojećih građevina, u skladu sa zahtjevima za pristupačnost²³. Dostupnost kvalificiranih građevinskih radnika ključna je za uspjeh „vala obnove” pokrenutog u okviru europskog zelenog plana.
- **Automobilski i prometni sektor:** ograničenja putovanja uvedena tijekom pandemije COVID-a 19 znatno su utjecala na sektor zrakoplovstva, željezničkog i pomorskog prometa, unutarnje plovidbe i cestovnog prometa te su snažno pogodila prometni sektor koji zapošljava više od 9 milijuna ljudi u EU-u²⁴. Mjere ograničavanja širenja bolesti znatno su narušile i automobilsku industriju i njezin opsežan lanac opskrbe, a najmanje 1,1 milijun radnih mjesta bilo je pogođeno privremenim zatvaranjem tvornica²⁵. Automobilski sektor, koji ostvaruje 7 % BDP-a EU-a, već je bio suočen s velikim strukturnim promjenama i imperativom ulaganja u digitalizaciju, zelenu tehnologiju (npr. baterije²⁶ za uvođenje elektrifikacije prometa i druga rješenja povezana s alternativnim gorivima), veću povezivost i automatizaciju, a kao nužnost se nametala i preobrazba postojećih poslovnih modela i vrijednosnih lanaca. Prometnom sektoru, a posebno automobilskoj industriji, potreban je jasan plan za poticanje razvoja niza novih vještina, uključujući analizu velikih količina podataka, razvoj softvera, umjetnu inteligenciju, robotiku, kemiju, elektroničko inženjerstvo i novi niz mekih vještina. Trebalo bi poticati maksimalno iskorištavanje tih vještina u cijelom ekosustavu i opskrbnim lancima, na primjer uvođenjem infrastrukture za punjenje električnih vozila.
- **Turizam:** pandemija COVID-a 19 smanjila je aktivnost za 80 %, a bez hitnih mjera u opasnosti je 6 milijuna radnih mjesta²⁷. Potrebe za vještinama postoje, među ostalim, u područjima kao što su internetski marketing, recikliranje i zbrinjavanje otpada, vodoopskrbne i energetske usluge usmjerene na tranziciju prema održivijem turizmu, međukulturno razumijevanje i komunikacija te novi higijenski protokoli²⁸.

¹⁹ EIT Health and McKinsey, 2020, 'Transforming healthcare with AI: The impact on the workforce and organisations' (Transformacija zdravstva s pomoću umjetne inteligencije: Utjecaj na radnu snagu i organizacije).

²⁰ OECD, Evaluating the initial impact of COVID-19 containment measures on economic activity (Procjena početnog utjecaja mjera ograničavanja širenja bolesti COVID-19 na gospodarsku aktivnost), Slika 1.

²¹ U 2017. se 94 % poduzeća u građevinarstvu ubrajalo u MSP-ove, Eurostat [sbs_sc_con_r2].

²² European Builders Construction, internetska stranica o vještinama.

²³ Direktiva (EU) 2019/882 o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga.

²⁴ Transport in Figures 2019 (Promet u brojkama 2019.) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f0f3e1b7-ee2b-11e9-a32c-01aa75ed71a1>

²⁵ European Automobile Manufacturers Association (ACEA), Employment impact of COVID-19 on the European auto industry (Europsko udruženje proizvođača automobila (ACEA), Utjecaj COVID-a 19 na zaposlenost u europskoj automobilskoj industriji).

²⁶ U okviru Plana za sektorsku suradnju u području vještina pokrenut je projekt za vještine potrebne za sektor baterija „ALBATTIS”, koji će biti važan ne samo za automobilski sektor nego i za rastući sektor skladištenja energije.

²⁷ COM(2020) 550 final: Turizam i promet od 2020. nadalje.

²⁸ C(2020) 3251 Smjernice EU-a za postupni nastavak pružanja usluga u turizmu i za zdravstvene protokole u ugostiteljskim objektima – COVID-19, 2020/C 169/01.

Optimizacija iskustva putnika temeljit će se na kombinaciji digitalnih podataka i usluga koje pružaju ljudi. Postojećim Planom za sektorsku suradnju u području vještina²⁹ već su utvrđeni ti nedostaci u pogledu vještina i novi profili radnih mjesta. Sada ga je potrebno osuvremeniti jer tehnološke inovacije i novi društveni trendovi nastaju tako brzo da neka poduzeća s tim promjenama ne mogu držati korak. Osoblje će morati moći raditi u različitim odjelima, na različitim razinama i koristiti se različitim alatima i aplikacijama.

2. OSPOSOBLJAVANJE ZA POSAO: USKLADIVANJE POLITIKA S CILJEM POSTIZANJA REZULTATA

Uključivanje ideje „vještina za radna mjesta”, druge sastavnice Programa vještina, podrazumijeva sveobuhvatan pristup usavršavanju i prekvalifikaciji koji obuhvaća cijeli lanac vrijednosti.

Prvi korak su pouzdane informacije o vještinama kako bi se osiguralo osposobljavanje relevantno za tržište rada. Njih treba uključiti u nacionalne strategije za vještine te u sustave osposobljavanja i obrazovanja. S druge strane, i poduzeća bi trebala razviti unutarnje postupke za utvrđivanje nedostataka u vještinama i mjere za usavršavanje svojih radnika.

U ovom se odjeljku navode glavne komponente pristupa „vještine za radna mjesta”, čiji je cilj poduprijeti radnu snagu EU-a da u potpunosti iskoristi prednosti zelene i digitalne tranzicije.

2.1. Preciznije informacije o vještinama: temelj za usavršavanje i prekvalifikaciju

Prvi korak kako bi se osiguralo da ljudi mogu stjecati vještine koje su im potrebne za sadašnji ili budući posao ažurirane su informacije o potrebama za vještinama. No informacije o vještinama često se saznaju prekasno za donošenje odluka. Potrebno je osigurati pristupačne, lako razumljive, precizne i ažurirane informacije o vještinama. Osim anketa kojima se prate osobe s diplomom i uspoređivanja administrativnih podataka, umjetna inteligencija i analiza velikih količina podataka imaju velik potencijal. Umjetna inteligencija i velika količina podataka mogu se primijeniti na definiranje novih profila radnih mjesta u različitim sektorima na temelju posebnih vještina koje su potrebne za određeni posao.

Agencija EU-a Cedefop započela je s pilot-projektom u kojem se metodom velike količine podataka analiziraju internetski oglasi za radna mjesta kako bi istražila koje vještine traže poslodavci na regionalnoj razini³⁰, dok se u okviru planova za sektorsku suradnju u području vještina istražuju vještine potrebne u ključnim sektorima. Na temelju tih priča o uspjehu potrebno je obnoviti nastojanja za daljnje produbljanje informacija o vještinama, uzimajući u obzir i regionalnu i sektorsku dimenziju, njihovo objedinjavanje i predstavljanje na pristupačan način, među ostalim za ustanove i organizacije za obrazovanje i osposobljavanje.

Mjera 2: Povećanje opsega informacija o vještinama

Kako bi povećala opseg informacija o vještinama te ih proširila, Komisija će poduzeti sljedeće:

---

²⁹ <https://nexttourismgeneration.eu/>

³⁰ Alat „Skills Ovate” agencije Cedefop, razina NUTS 2.

-
- podupirati razvoj novih i dubljih informacija o vještinama, uključujući na regionalnoj i sektorskoj razini. Na temelju pilot-projekta Cedefopa za analizu velikih količina podataka izradit će se trajni internetski alat na kojem će se objavljivati informacije u stvarnom vremenu kako bi ih svi zainteresirani dionici mogli koristiti³¹. Istražit će se partnerstva za upotrebu podataka s privatnih portala za zapošljavanje i informacija o vještinama na nacionalnoj razini;
  - centralizirati informacije o vještinama te ih širiti putem pakta za vještine, u sinergiji s europskim istraživačkim prostorom;
  - promicati sudjelovanje socijalnih partnera u izradi projekcija kretanja na tržištu rada i utvrđivanju potreba za osposobljavanjem kako bi se razvijale informacije o vještinama;
  - poticati javne i privatne službe za zapošljavanje na upotrebu informacija o vještinama te posebno poticati mrežu javnih službi za zapošljavanje (PES) da promiču rano prepoznavanje nedostatka vještina i trendova povezanih s mogućnostima zapošljavanja, među ostalim kako bi se bolje iskoristio potencijal mobilnosti unutar EU-a i migracija iz trećih zemalja;
  - predstaviti informacije o vještinama prilagođene potrebama pojedinaca u okviru Europassa, platforme EU-a s pomoću koje pojedinci mogu lakše upravljati svojim učenjem i karijerom. Tako će im se pomoći u odabiru studija, osposobljavanja i posla te ujedno pomoći savjetnicima i mentorima, među ostalim u javnim službama za zapošljavanje.
-

2.2. Poticanje nacionalnih strategija za vještine, uloga službi za zapošljavanje i zakonitih migracija

Kad je riječ o osposobljavanju za posao, potrebne su nacionalne strategije za vještine, koje uključuju sve dionike. Nacionalne strategije za vještine, osmišljene i provedene u okviru pristupa na razini cijele uprave, služe za usklađivanje rada u politikama zapošljavanja, obrazovanja, istraživanja, industrije i regionalnog razvoja. Trebale bi uključivati socijalne partnere, civilno društvo, dionike u obrazovanju i osposobljavanju i dionike na tržištu rada te se oslanjati na postojeće nacionalne strategije za vještine.

S obzirom na aktualnu krizu i njezin utjecaj na nezaposlenost, posebno mladih, službe za zapošljavanje, i javne i privatne, u suradnji s javnim tijelima i pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja te nacionalnim koalicijama za digitalne vještine i radna mjesta, trebaju dati ključan doprinos nacionalnim strategijama za vještine. Javne službe za zapošljavanje mogu imati veću ulogu u usmjeravanju ljudi prema češćem i boljem usavršavanju i prekvalifikaciji te u ostvarivanju veće relevantnosti sustava obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada. Nacionalnim strategijama za vještine usklađuju se nacionalne i regionalne politike i ulaganja s obzirom na zajednički utvrđene glavne izazove. Služe i za orijentaciju država članica u projektima koje sufinanciraju zajedno s europskim fondovima.

Ispunjavanje potreba za odgovarajućim vještinama za dvostruku tranziciju i svladavanje demografskih izazova može se ostvariti i s pomoću strateškog pristupa zakonitim migracijama koji je usmjeren na privlačenje i zadržavanje talenata. Države članice i dalje su nadležne za odlučivanje o broju radnika migranata koje prihvaćaju, ali čvrst okvir EU-a može im pružiti potporu u privlačenju radnika migranata koji su EU-u potrebni i osigurati da svi imaju koristi od migracije radne snage. Da bi se zakonite migracije mogle usmjeriti prema regijama i zanimanjima u kojima je zamjetan

---

³¹ Internetski alat pružat će detaljne i ažurirane informacije o vještinama, osobito na regionalnoj i sektorskoj razini, čime će se u stvarnom vremenu omogućiti pregled potreba za vještinama na tržištu rada, što se može ponavljati u vrlo kratkim vremenskim razmacima i omogućiti utvrđivanje trendova u potrebama za vještinama i otkrivanje novonastalih potreba za vještinama.

nedostatak vještina potrebni su bolje usklađivanja postojećih i traženih vještina te jasni postupci. Potrebno je učiniti više kako bi se unaprijedili zakoniti načini dolaska u EU i priznavanje kompetencija državljana trećih zemalja na tržištu rada EU-a. To bi trebalo provoditi u partnerstvu s trećim zemljama kako bi se većim ulaganjima u vještine promicali i razvoj i mobilnost. Naposljetku, jednako je važno strateški iskoristiti potencijal i vještine migranata iz trećih zemalja koji već borave u EU-u. Unatoč sve većoj razini obrazovanja, oni i dalje u prosjeku imaju niže razine kvalifikacija, što je prepreka dugoročnom uključivanju na tržište rada.

Mjera 3: Potpora EU-a strateškim nacionalnim mjerama usavršavanja

Komisija će podupirati sve države članice u pripremi sveobuhvatnih nacionalnih strategija za vještine u kojima sudjeluju sve razine uprave. Temeljit će se na radu koji je već obavljen u suradnji s OECD-om u 11 država članica, kao i na drugim postojećim strategijama za vještine na razini država članica. Komisija će, prema potrebi, podupirati uspostavu ili reviziju strategija te će pomoći u praćenju napretka u njihovoj provedbi. Komisija će poticati borbu protiv rodnih i drugih diskriminirajućih stereotipa. Poseban naglasak stavit će se na važnost transverzalnih i poduzetničkih vještina, kao i vještina koje prate digitalnu i zelenu tranziciju, kao što su vještine stečene na studijima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM).

Komisija će zajedno s Europskom mrežom javnih službi za zapošljavanje osmisлити događanja za uzajamno učenje kako bi se naglasak stavio na vještine potrebne na tržištu rada, posebno za nezaposlene i radnike koji rade u skraćenom radnom vremenu. Aktivnosti će se usmjeriti i na poboljšanje pružanja usluga profesionalnog usmjeravanja, među ostalim i za zaposlene osobe, a posebno za skupine u nepovoljnom položaju, te na uklanjanje nedostataka u vještinama, posebno u pogledu nedostatka digitalnih vještina. Osim toga, nastojat će se potpuno iskoristiti mogućnosti prekogranične suradnje.

U okviru predstojećeg pakta o migracijama i azilu Komisija će nastojati poboljšati zakonite načine dolaska u EU, među ostalim ponovnim pokretanjem pregovora o Direktivi o plavoj karti kako bi se privukli visokokvalificirani radnici. Nadalje, pružit će se i vjerodostojne ponude zakonitih migracijskih mjesta u okviru novih partnerstava s trećim zemljama za traženje talenata i istražiti novi instrumenti za zakonite migracije.

Zbog vrlo visokog postotka niskokvalificiranih odraslih osoba u jednoj državi članici, u njezinoj nacionalnoj strategiji za vještine istaknuta je potreba za poticanjem kulture obrazovanja odraslih te poboljšanjem sudjelovanja i usklađenosti. Zahvaljujući tome je Peter, koji radi u hotelijerskom i turističkom sektoru, mogao pohađati novi program strukovnog osposobljavanja odraslih u svojoj regiji. Program stavlja novi naglasak na digitalne i transverzalne vještine koje su sve potrebnije radnicima u turističkom sektoru.

2.3. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje koje će odgovarati i budućim potrebama

Organizacije koje pružaju obrazovanje i osposobljavanje moraju osiguravati relevantne vještine u kontinuitetu cjeloživotnog učenja. Od prvih dana europske suradnje strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO) u središtu je projekta EU-a i otad je postalo dio šireg europskog okvira suradnje u području obrazovanja i osposobljavanja te europskog prostora obrazovanja. Danas otprilike polovina učenika u EU-u pohađa strukovno obrazovanje i osposobljavanje, koje se sve više organizira i na višim razinama³². Europi su potrebni prilagodljivi, otporni sustavi strukovnog

³² Programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja obuhvaćaju različite obrazovne razine. U apsolutnim brojkama, najveći broj polaznika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (8,5 milijuna učenika) upisan je u srednjoškolske programe (više sekundarno obrazovanje). To se može usporediti s 1,5 milijuna polaznika obrazovanja nakon sekundarnog koje nije tercijarno obrazovanje, 1,2 milijuna na kratkom stručnom studiju, 1,2 milijuna na

obrazovanja i osposobljavanja koji će odgovarati i budućim potrebama te koji će mladima biti dobra podloga za ulazak na tržište rada koje se stalno mijenja, a odraslima osigurati pristup strukovnim programima prilagođenima dvostrukoj tranziciji.

Mjera 4: Prijedlog preporuke Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost

Komisija danas donosi Prijedlog preporuke Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost. Tom se inicijativom:

- predlaže modernizirana vizija politike EU-a za strukovno obrazovanje i osposobljavanje kako bi mladi i odrasli stekli vještine potrebne za uspjeh na tržištu rada te kako bi se poduprle zelena i digitalna tranzicija, uključujući transverzalne vještine, kako bi se jamčila uključivost i jednake mogućnosti te kako bi europsko strukovno obrazovanje i osposobljavanje postalo globalna referentna točka za razvoj vještina;
- predstavljaju načela za provedbu te vizije, uključujući stavljanje većeg naglaska na prohodnost prema drugim obrazovnim sektorima, povećanu mobilnost u svrhu učenja i blisku suradnju s poslodavcima. Nadalje, promiče se strukovno obrazovanje i osposobljavanje kao privlačan izbor i za žene i za muškarce te uključivanje skupina u nepovoljnom položaju;
- postavljaju ciljevi za sustave strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi se povećala dostupnost prilika za učenje i mobilnost kroz rad te zapošljivost osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem;
- predlaže niz mjera koje treba provesti na razini EU-a kako bi se poduprla reforma strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, posebno u pogledu jačanja digitalne spremnosti ustanova koje pružaju takvo obrazovanje, među ostalim za njihove učitelje, te kako bi se pružila potpora naukovanju i centrima strukovne izvrsnosti povezanim sa strategijama pametne specijalizacije i/ili regionalnim strategijama za inovacije i rast.³³

Što je centar strukovne izvrsnosti?

Postoje različite vrste centara strukovne izvrsnosti (CoVE). Bez obzira na tu raznolikost, mogu se utvrditi dvije široke vrste tih centara: 1. centri „izgrađeni sa svrhom” ili imenovani subjekti kao dio nacionalnih/regionalnih aranžmana za strukovnu izvrsnost; i 2. centri koji su pojedinačni pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji funkcioniraju za regiju, podregiju ili sektor³⁴. Pružaju podršku poduzetničkim inicijativama i djeluju kao centri znanja i inovacija za poduzeća, a posebno MSP-ove. Predložena Preporuka ima ambiciju poduprijeti osnivanje najmanje 50 centara strukovne izvrsnosti³⁵ koji će biti vrhunske referentne točke za početno osposobljavanje mladih te za kontinuirano usavršavanje i prekvalifikaciju odraslih osoba³⁶.

Na primjer, centar za strukovno obrazovanje i osposobljavanje koji djeluje u sektoru kulturnih i kreativnih industrija, a financira se iz programa Erasmus, s partnerima u drugim zemljama uspostavlja mrežu proizvođača znanja (pružatelji usluga istraživanja te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja) i poduzeća. U okviru mreže osnivaju se inovacijska središta za potporu sektorskim MSP-ovima, kvalificiranom stručnom osoblju i polaznicima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Razvija se i uvodi program osposobljavanja usmjeren na poduzetništvo, rješavanje problema, kritičko mišljenje i inovacije procesa/proizvoda, te osnivaju poslovni

preddiplomskom i 0,7 milijuna na diplomskom studiju - sve se odnosi na strukovne programe. Izvor: Unesco-Oecd-Eurostat (UOE) joint data collection on education and training.

³³ S ciljem podupiranja izvrsnosti i internacionalizacije strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, europski temeljni strukovni profili definirali bi određeni udio zajedničkog sadržaja osposobljavanja na europskoj razini. Profili, kao dio platforme Europass i nadopunjeni, gdje je to moguće, alatima za strukovno digitalno učenje, mogu znatno olakšati mobilnost učenika i radnika, automatsko priznavanje kvalifikacija i razvoj zajedničkih programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, kvalifikacija i mikrokvalifikacija.

³⁴ Studija Europske komisije o mapiranju centara strukovne izvrsnosti: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8250&furtherPubs=yes>

³⁵ Ta se ambicija temelji na prijedlogu Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir.

³⁶ To će se djelovanje koordinirati s europskim istraživačkim prostorom.

2.4. Pokretanje inicijative „Europska sveučilišta” i usavršavanje znanstvenika

Visoko obrazovanje ključno je mjesto na kojem studenti stječu vještine koje su im potrebne u budućnosti. Sveučilišta stvaraju napredna znanja i vještine koje društvu omogućuju da se putem inovacija suoči s velikim izazovima. Ljudi ostvaruju svoj puni potencijal stječući vještine visoke razine koje im omogućuju brži profesionalni, društveni i osobni razvoj. Brze promjene na tržištu rada i u društvu zahtijevaju preobrazbu ustanova tercijarnog obrazovanja i bolju usklađenost s gospodarskim okruženjem kako bi se osiguralo da osobe s diplomom imaju obrazovanje i vještine potrebne na tržištu rada, a posebno one koje su potrebne za dvostruku tranziciju.

Istraživači imaju vodeću ulogu u znanosti i inovacijama, a to zahtijeva poseban skup vještina. Može se učiniti više kako bi se definirale te posebne vještine, ali i osnovne vještine koje su im potrebne za uspješnu karijeru unutar i izvan akademske zajednice te kako bi se potaknula mobilnost znanstvenika u cijeloj Europi.

Mjera 5: Pokretanje inicijative „Europska sveučilišta” i usavršavanje znanstvenika

Kako bi se ostvarila ideja o **europskim sveučilištima**, Komisija će u bliskoj suradnji s dionicima i državama članicama:

- raditi na potpunom uvođenju inicijative „Europska sveučilišta” u okviru programa Erasmus (2021. – 2027.) i Obzor Europa, među ostalim uklanjanjem prepreka učinkovitoj i dubljoj transnacionalnoj suradnji među visokim učilištima i produbljivanjem suradnje s gospodarskim subjektima, posebno radi ubrzanja dvostruke tranzicije. Europska sveučilišta postaviti će standarde za preobrazbu visokih učilišta u europskom prostoru obrazovanja i europskom istraživačkom prostoru, čime će se ostvariti cjeloživotno učenje i protok talenata;
- istražiti mogućnosti koje proizlaze iz njihove dimenzije istraživanja i inovacija kako bi se potaklo uklanjanje prepreka djelotvornoj transnacionalnoj suradnji među visokim učilištima, oslanjajući se na iskustva stečena tijekom pilot-poziva u okviru programa Erasmus+ i Obzor 2020. Komisija će utvrditi područja potpore za djelovanje država članica, istražiti konkretan pristup za „europsku diplomu” i izvedivost statuta Europskog sveučilišta (za rješavanje prekograničnih pravnih pitanja) te pristup za europski sustav priznavanja i osiguranja kvalitete;
- surađivati s Europskim institutom za inovacije i tehnologiju (EIT) i drugim relevantnim inicijativama europskog istraživačkog prostora kako bi se okupile vodeće organizacije iz poslovnog sektora, obrazovanja i istraživanja, posebno putem zajednica znanja i inovacija, kako bi razvili inovativno poučavanje i učenje, osposobili sljedeću generaciju inovatora i pratili tranziciju visokih učilišta u poduzetničke organizacije;
- povezati akademsku zajednicu i industriju testiranjem nove platforme za razmjenu znanja „Talenti-na-zahjev” kako bi se zadovoljile istraživačke i inovacijske potrebe poduzeća, čime bi se dopunila suradnja sveučilišta i poduzeća.

Kako bi se **znanstvenici mogli usavršavati**, Komisija će u bliskoj suradnji s dionicima i državama članicama:

- razviti europski okvir kompetencija za istraživače i podupirati razvoj skupa osnovnih vještina za istraživače;
- definirati klasifikaciju vještina za istraživače, što će omogućiti statističko praćenje protoka obrazovanih osoba i dogovoriti se s državama članicama o skupu pokazatelja kojima će omogućiti praćenje i statističku analizu;

-
- razviti kurikulume za otvorenu znanost i upravljanje znanošću za istraživače.
-

2.5. Vještine koje prate zelenu i digitalnu tranziciju na radnim mjestima i izvan njih

Za radna mjesta sutrašnjice potrebne su vještine za dvostruku zelenu i digitalnu tranziciju. Zelena tranzicija zahtijeva ulaganja u vještine ljudi kako bi se povećao broj stručnih zaposlenika koji stvaraju zelene i digitalne tehnologije i znaju raditi s njima, razvijaju zelene proizvode, usluge i poslovne modele, stvaraju inovativna rješenja koja se temelje na prirodi i pomažu u smanjenju ekološkog otiska poslovnih aktivnosti³⁷. Usto, Europa može postati klimatski neutralan kontinent, resursno učinkovito društvo i kružno gospodarstvo samo ako su stanovnici i zaposlenici informirani i shvaćaju kako se misli i djeluje zeleno.

Osim toga, da bi se mogla postići digitalna tranzicija u čijem je središtu čovjek, bit će potrebna znatna promjena u području digitalnih vještina. Europljani već sada trebaju digitalne vještine u životu i na poslu, a to se jednako odnosi na žene i muškarce: u nekim kategorijama za više od 90 % radnih mjesta nužne su posebne vrste digitalnih vještina³⁸. Pandemija i njezine posljedice na naše živote i gospodarstva naglasile su važnost digitalizacije u svim područjima gospodarstva i društva EU-a. Naime, gotovo 40 % zaposlenika počelo je raditi na daljinu tijekom mjera ograničavanja širenja bolesti³⁹. Nadalje, u sektorima s visokom razinom digitaliziranosti otvoreno je 40 % novih radnih mjesta u razdoblju od 2005. do 2016.⁴⁰ Međutim, sve veća potražnja za digitalnim stručnjacima ne može se zadovoljiti. Na primjer, u području kibersigurnosti nedostaje 291 000 stručnjaka⁴¹.

Osim toga, za uvođenje digitalnih tehnologija u svim gospodarskim sektorima, uključujući u netehnološkim sektorima, bit će potrebna radna snaga s više digitalnih vještina (od osnovne do najviše razine), i u svim dobnim skupinama. Pandemija i mjere sprečavanja širenja bolesti COVID-19 bile su snažan podsjetnik na to da europska radna snaga, a u širem smislu svo stanovništvo, treba brzo povećati svoju razinu digitalnih vještina⁴². To je posebno bilo vidljivo u obrazovnom sektoru, kako za učenike i studente, tako i za nastavnike/predavače.

Mjera 6.: vještine potrebne za dvostruku tranziciju

Komisija će podupirati stjecanje **vještina za zelenu tranziciju** na sljedeće načine:

- definiranjem klasifikacije vještina za zelenu tranziciju, što će omogućiti statističko praćenje ekologizacije zanimanja.
  - dogovorom s državama članicama o nizu pokazatelja za praćenje i statističku analizu razvoja zelenih vještina.
-

³⁷ Uvođenje strategije EU-a za biogospodarstvo dobar je primjer u tom smjeru s mjerama koje omogućuju razvoj vještina, sinergije s obrazovanjem i cjeloživotno učenje.

³⁸ [IKT za posao: digitalne vještine na radnom mjestu: studija koju su za Europsku komisiju proveli Ecorys i Danski tehnološki institut, 2017.](#)

³⁹ [Eurofound, Život, rad i Covid-19, travanj 2020.](#)

⁴⁰ OECD (2019.), [Going Digital: Shaping Policies, Improving Lives](#) (Digitalizacija: utjecaj na oblikovanje politika i poboljšanje života), OECD Publishing, Paris. Usp. [OECD Employment Outlook 2019: The Future of Work](#) (Budućnost rada), Okvir 2.1.

⁴¹ ENISA, [Cybersecurity skills development in the EU](#) (Razvoj vještina za kibersigurnost u EU-u), ožujak 2020.

⁴² Svake se godine objavljuje Komisijin indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI) kojim se prati razina osnovnih i naprednih digitalnih vještina u svakoj državi članici i u EU-u.

- razvijanjem europskog okvira kompetencija za obrazovanje o klimatskim promjenama, pitanjima okoliša, prelasku na čistu energiju i održivom razvoju, kojim će se utvrditi različite razine zelenih kompetencija.
- podupiranjem razvoja osnovnog skupa zelenih vještina za tržište rada kako bi osposobljavanje u cijelom gospodarstvu bilo vođeno ciljem stvaranja generacije stručnih zaposlenika s osviještenošću o klimi, okolišu i zdravlju te zelenih gospodarskih subjekata.
- pomaganjem u integraciji okolišnih i klimatskih pitanja u školovanje, visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, kao i stručno osposobljavanje.

Komisija će podupirati **digitalne vještine za sve**, konkretno sljedećim:

- ažuriranjem akcijskog plana za digitalno obrazovanje i predstavljanjem dugoročne vizije za poboljšanje digitalne pismenosti, vještina i kapaciteta na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja te za sve razine digitalnih vještina (od niske do napredne). Na temelju iskustva stečenog tijekom krize uzrokovane COVID-om 19 u područjima kao što je učenje na internetu, akcijski će plan biti osnova za razvoj snažnih digitalnih kompetencija i organizacijskih sposobnosti u sustavima obrazovanja i osposobljavanja (uključujući učenje na daljinu) u kojem se potpuno iskorištavaju potencijali novih tehnologija, podataka, sadržaja, alata i platformi kako bi obrazovanje i osposobljavanje bili primjereni za digitalno doba;
- provedbom programa Digitalna Europa, čiji je cilj izgradnja strateških digitalnih kapaciteta EU-a većim ulaganjem u superračunalstvo, umjetnu inteligenciju, kibersigurnost i razvoj naprednih digitalnih vještina;
- podupiranjem digitalnih tečajeva za MSP-ove i programa „volontera u digitalnom sektoru” za usavršavanje postojeće radne snage u digitalnim područjima, kako je već najavljeno u strategiji EU-a za MSP-ove. Usto će Komisija podupirati i povezivati posrednike među MSP-ovima, kao što su klasteri, Europska poduzetnička mreža te digitalnoinovacijski centri kako bi se omogućilo usavršavanje zaposlenika MSP-ova, među ostalim u području održivosti;
- podupiranjem osposobljavanja u području informacijske i komunikacijske tehnologije u EU-u, ICT-Jump-Start, kako bi se omogućilo ubrzano intenzivno osposobljavanje radi rješavanje problema nedostatka vještina u području IKT-a, s naglaskom na rodno uravnoteženo sudjelovanje.

Anna vodi malo logističko poduzeće. Sudjelovanjem u osposobljavanju ICT-Jump-Start ona i njezin tim stekli su nove vještine koje su im potrebne za planiranje i provedbu klimatski prihvatljivih ruta isporuke.

Vještine STEM-a (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika) ključne su za poticanje dvostruke tranzicije. U vrijeme brzih tehnoloških inovacija poduzeća trebaju osobe s visokom razinom vještina iz područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike. Takve su vještine nužne za upotrebu novih tehnologija, a visoka razina vještina u području STEM-a neophodna je za poticanje inovacija u najsuvremenijim područjima IKT-a kao što su umjetna inteligencija ili kibersigurnost. Međutim, tek svaka peta mlada osoba u Europi završila je tercijarno obrazovanje u području STEM-a, što je manje od dva milijuna osoba s diplomom u području STEM-a godišnje⁴³. Taj se broj mora povećati, što bi se moglo postići promicanjem osposobljavanja za STEM, posebno među mladim ženama. Trenutačno tek upola manje žena nego muškaraca diplomira u području STEM-a u EU-u, iako postoje velike razlike među državama članicama⁴⁴. Upis u STEM umjesto u druge programe visokog obrazovanja često ovisi o uspješnosti u srednjim školama⁴⁵, ali s obzirom na to da djevojčice nadmašuju dječake u području

⁴³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics#Graduates

⁴⁴ Podaci Eurostata o osobama sa završenim tercijarnim obrazovanjem u STEM-u [educ_uoe_grad04].

⁴⁵ OECD, [Why don't more girls choose STEM careers](#) (Zašto više djevojčica ne odabire karijeru u području STEM-a)

digitalne pismenosti⁴⁶, postaje jasno da važnu ulogu imaju i opća društvena percepcija i stavovi⁴⁷. Potrebno je bolje objasniti mladim učenicima, a posebno djevojkama, mogućnosti koje se otvaraju ako se odabere STEM.

Znatan broj građana u Europi ima **poduzetničke težnje**, a zamjetno je i povećanje u području socijalnog poduzetništva. Oba čimbenika potiču otvaranje radnih mjesta i pridonose gospodarskom rastu povećanjem konkurentnosti, produktivnosti i inovacija. Kako bi te želje postale stvarnost, potrebne su velike promjene radi usmjeravanja na razvoj poduzetničkih vještina. Sustavi i praksa profesionalnog usmjeravanja trebali bi na odgovarajući način obuhvatiti poduzetničku dimenziju. Veća informiranost o socijalnom poduzetništvu i drugim poslovnim modelima socijalne ekonomije također može pomoći povećati privlačnost poduzetništva i zanimanje za njega. Socijalna ekonomija kao vodeći čimbenik stvaranja radnih mjesta, primjerice u vezi s kružnim gospodarstvom, pomaže i u područjima socijalne uključenosti i zelene tranzicije.

Uz tehničke vještine, na tržištu rada sve se više traže transverzalne vještine, kao što su suradnja, kritičko razmišljanje i kreativan pristup rješavanju problema. Zbog sve većeg utjecaja robota i algoritama na naša tržišta rada dodatno je povećana potreba za posebnim „ljudskim” vještinama, kao što su empatija i prilagodba promjenama u složenim okruženjima. Te su vještine posebno važne i s obzirom na rastuće seniorsko gospodarstvo i ekonomiju skrbi zbog demografskih promjena te su vrlo tražene na tržištu rada. Iako i škole imaju određenu ulogu u tome, te se vještine često razvijaju izvan formalnog učenja, na radnom mjestu i tijekom cijelog života. Ponekad je teško utvrditi, prepoznati i prenijeti te vještine, zbog čega je u sljedećoj fazi djelovanja EU-a u pogledu transverzalnih vještina potrebno učiniti više kako bi ih se obuhvatilo.

Mjera 7.: Povećanje broja osoba s diplomom u području STEM-a i poticanje poduzetničkih i transverzalnih vještina

---

Kako bi pridonijela potrebnom povećanju broja **osoba s diplomom u području STEM-a**, Komisija će poduzeti sljedeće:

- povećati privlačnost studija i karijera u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), s usmjerenim mjerama za privlačenje djevojaka i žena, te poticati interdisciplinarni i inovativan pristup poučavanju i učenju u školama, strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te visokom obrazovanju;
- u okviru Komunikacije o europskom prostoru obrazovanja uvesti aktivnosti za nastavnike kako bi se riješio problem nedostatka nastavnika u području STEM-a u državama i regijama EU-a;
- poticati znanstveno obrazovanje u aktivnostima istraživanja i inovacija, primjerice razvojem okvira za ključne kompetencije i ocjenjivanje; dijeliti rezultate istraživanja o znanstvenom obrazovanju u partnerstvu s Europskom školskom mrežom; poticati upotrebu portala s elementima društvenih mreža koji okupljaju škole iz različitih europskih zemalja, posebno onih koje imaju iskustva s kulturom otvorenog obrazovanja;
- promicati integrirani okvir i kontinuitet učenja, među ostalim između sustava sekundarnog i visokog obrazovanja, obrazovanja i poslovanja u partnerstvu s poslovnim stručnjacima te dalje promicati otvoreno obrazovanje, metode utemeljene na istraživanju, natjecanja i građansku znanost.

Kako bi poticala **poduzetničke vještine**, Komisija će pokrenuti europsku mjeru za poduzetničke vještine, usmjerenu na razvoj poduzetničkog duha i otporniju radnu snagu. Mjera

---

⁴⁶ [International Computer and Information Literacy Study 2018 \(ICILS\) \(Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti 2018.\)](#).

⁴⁷ Europska komisija, 2016., [Does the EU need more STEM graduates?](#) (Trebaju li EU-u više osoba s diplomom u području STEM-a?), odjeljak 3.3.1.

će uključivati sljedeće:

- jačanje i povezivanje postojećih mreža kako bi se pružila europska poduzetnička potpora potencijalnim poduzetnicima, pri čemu se naglasak stavlja na mlade poduzetnice i mogućnosti samozapošljavanja u digitalnom i zelenom gospodarstvu; potpora uključuje internetsku platformu znanja o poduzetničkim vještinama i prilikama za suradnju⁴⁸;
- potporu u financiranju programa za aktivnosti u području poduzetničkih vještina, europske mobilnosti za poduzetnike i sustavne upotrebe EntreCompa: Europskog okvira poduzetničkih kompetencija.
- promicanje poduzetničkih vještina na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja – od primarnog i sekundarnog obrazovanja do strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i visokog obrazovanja kako bi se polaznicima pružili znanje i motivacija kojima se potiču poduzetničke aktivnosti.

Tom će se mjerom nadopuniti predstojeći akcijski plan Komisije za socijalnu ekonomiju, kojim će se, među ostalim, promicati poduzetničke prilike koje donosi socijalna ekonomija, kao što su pomoć lokalnim zajednicama, pronalaženje lokalnih zelenih dogovora i aktiviranje skupina u nepovoljnom položaju.

Kako bi potaknula **transverzalne vještine**, Komisija će poduzeti sljedeće:

- osigurati strateški okvir za priznavanje transverzalnih vještina kako bi se pružila potpora stručnjacima za vrednovanje u Europi;
- razviti resurse za podršku poslodavcima i službama za zapošljavanje pri vrednovanju transverzalnih vještina; Među ostalim, ispitat će se mogućnost internetskih tečajeva na razini EU-a i povezanih mikrokvalifikacija za stručnjake za vrednovanje te uspostava mreže organizacija koje predvode u vrednovanju radi omogućivanja razmjene najbolje prakse.

Godišnji **natječaj Europske unije za mlade znanstvenike (EUCYS)** jedno je od glavnih događanja u Europi za predstavljanje mladih znanstvenika. On pokreće nacionalna znanstvena natjecanja (za mlade u dobi od 14 do 20 godina) i zatim okuplja njihove pobjednike kako bi se natjecali sa svojim europskim kolegama.

Pandemija COVID-a 19 i povezane mjere ograničavanja kretanja istaknule su važnost životnih vještina i naše sposobnosti prilagodbe, upravljanja promjenama i uzajamnog pomaganja kao zajednice. Otpornost, medijska pismenost, građanska kompetencija, financijska, ekološka i zdravstvena pismenost ključni su u tom kontekstu. Otvorena, demokratska društva ovise o aktivnim građanima koji mogu razlučiti informacije iz različitih izvora, prepoznati dezinformacije, donositi utemeljene odluke, djelovati odgovorno i koji su otporni.

Europski program za obrazovanje odraslih posljednjih deset godina olakšava europsku suradnju u tom području. Potrebno je još više kako bi se ljudima pomoglo u stjecanju tih vještina i kako bi se ojačali oblici usavršavanja⁴⁹ za odrasle, posebno za one s nižim razinama vještina i kvalifikacija. To nadilazi osposobljavanje za posao, te usto uključuje i volonterski rad i starije osobe kojima su jednako tako potrebne nove vještine.

Mjera 8.: Vještine za život

Komisija će zajedno s državama članicama raditi na novim prioritetima Europskog programa za

---

⁴⁸ [Strategija za rodnu ravnopravnost upućuje na pružanje podrške poduzetnicama u okviru kohezijske politike EU-a.](#)

⁴⁹ SL C 484/01 24.12.2016.

obrazovanje odraslih kako bi se dopunio obnovljeni europski okvir za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja i poduprlo ostvarivanje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Nastojat će izgraditi sveobuhvatne, kvalitetne i uključive sustave obrazovanja odraslih koji će doprijeti do svih, uključujući starije osobe, a posebno one kojima je pristup učenju najpotrebniji, uključujući učenje na daljinu i učenje na internetu. Prioritet će biti neformalno učenje, učenje u svim životnim situacijama, međugeneracijsko i međukulturno učenje te učenje u zajednici. Podupirat će se lokalni centri za učenje, knjižnice te šira zajednica i civilno društvo radi suradnje u cilju motiviranja odraslih i omogućivanja njihova učenja kako bi postali otporniji u kriznim situacijama.

Krzysztof, star 74 godine, upisao se na tečaj digitalnih vještina u svojoj lokalnoj knjižnici. Tu je naučio kako zakazati termin za liječnički pregled i kupiti kartu za vlak na internetu. Njegova je nova strast skupina za razgovor o odnosima u lokalnoj zajednici u kojoj trenutačno organizira kampanju za povećanje zelenih površina.

3. RAZVOJ ALATA KAKO BI SE OSNAŽILI LJUDI ZA RAZVOJ VJEŠTINA TIJEKOM CIJELOG ŽIVOTA

U trećoj sastavnici Programa vještina razvijaju se potrebni alati za osnaživanje svih, neovisno o tome jesu li zaposleni, nezaposleni ili neaktivni, za izgradnju vještina tijekom cijelog života. Vještine mogu pomoći pojedincu da napreduje u svojoj karijeri i uspješno prelazi na nova radna mjesta. Samo širenjem istinske kulture cjeloživotnog učenja možemo osigurati konkurentno gospodarstvo i kohezivno društvo te osigurati ostvarivanje prava na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje, kao što je navedeno u prvom načelu europskog stupa socijalnih prava.

3.1. Omogućivanje svima da sudjeluju u učenju: individualni računi za učenje

Trenutačno su znatne prepreke za usavršavanje i prekvalifikaciju nedostatak vremena za osposobljavanje, troškovi osposobljavanja i nedovoljna svijest o potrebi za osposobljavanjem ili mogućnostima za osposobljavanje⁵⁰. Izravni poticaji za osposobljavanje, kao što su individualni računi za učenje, mogu pomoći u ostvarivanju cjeloživotnog učenja. Njima se osiguravaju financijska sredstva za prilagodbu potrebama za novim vještinama na radnom mjestu ili za promjenu zanimanja ili sektora, uključujući preseljenje u drugu državu članicu. Individualni računi za učenje mogli bi osigurati prijenos prava na osposobljavanje s posla na posao (ili s posla preko nezaposlenosti na novi posao), a njihovo uvođenje moglo bi se kombinirati sa znatnim poboljšanjima sustava profesionalnog usmjerenja i vrednovanja te kvalitete i transparentnosti ponuda osposobljavanja.

U primjerima gdje postoje, financiranje individualnih računa za učenje razlikuje se od zemlje do zemlje, u skladu sa strateškim odlukama donesenima na nacionalnoj razini. Primjerice, u Francuskoj se prvenstveno financiraju obveznim doprinosom poslodavaca, dok Nizozemska namjerava koristiti javno financiranje. Pri iskušavanju takvih računa Komisija će obuhvatiti taj ključni element, obrađujući posebnu pozornost na osiguravanje njegove prikladnosti za MSP-ove.

Individualni računi za učenje također bi mogli osigurati dostupnost dostatnih sredstava za osposobljavanje tijekom gospodarske krize. Pojedincima se tako omogućuje da akumuliraju prava na osposobljavanje tijekom duljih razdoblja kako bi ih mogli koristiti tijekom razdoblja niže gospodarske aktivnosti, npr. tijekom razdoblja rada

⁵⁰ Na temelju podataka iz istraživanja EU-a o obrazovanju odraslih.

sa skraćenim radnim vremenom kada imaju više vremena za osposobljavanje. Time se sprečava gubitak vrijednosti vještina od nesvojevoljne neaktivnosti i pomaže pojedincima da steknu vještine koje su im potrebne za uspješan prelazak na novo radno mjesto.

Mjera 9.: inicijativa za individualne račune za učenje

Komisija će procijeniti kako bi moguća europska inicijativa o individualnim računima za učenje mogla pomoći u popunjavanju postojećih nedostataka u pristupu osposobljavanju za radno sposobne odrasle osobe, čime bi im se omogućilo da uspješno prebrode promjene na tržištu rada.

Osim toga, Komisija će procijeniti koje službe za podršku i drugi čimbenici mogu osiguravati funkcioniranje individualnih računa za učenje. To može uključivati profesionalno usmjeravanje, vrednovanje i transparentnost u pogledu kvalitete raspoloživog osposobljavanja te odredbe o dopustu radi obrazovanja ili osposobljavanja. U svojem će se radu Komisija opsežno savjetovati s državama članicama, socijalnim partnerima i svim relevantnim dionicima.

3.2. Vrednovanje ishoda učenja: mikrokvalifikacije

Omogućivanje radnicima da se usavršavaju i prekvalificiraju tijekom cijelog života znači i da treba osigurati da se sva iskustva učenja primjereno vrednuju. Radnici sve češće pohađaju kratko i prilagođeno osposobljavanje i za to trebaju dobiti priznanje. Takve tečajeve mogu nuditi različiti pružatelji usluga obrazovanja i osposobljavanja (npr. visoka učilišta, pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, istraživačke organizacije, industrija, socijalni partneri, trgovačke, industrijske ili obrtničke komore, organizacije civilnog društva).

Mikrokvalifikacije⁵¹ su priznanje i bilježenje rezultata takvih kratkih tečajeva, često u digitalnom području. Mogu povećati prohodnost između različitih oblika/sustava obrazovanja i poboljšati fleksibilnost. Time se aktivnosti učenja bolje prilagođavaju potrebama pojedinaca, čime se potiču inovativniji i uključiviji pristupi te olakšava pristup tržištu rada i prelazak na novo radno mjesto. Nadalje, mikrokvalifikacije mogu olakšati daljnje učenje jer ih se može kumulirati i tako steći veće kvalifikacije, čime se pojedincima omogućuje da s vremenom akumuliraju ishode učenja iz različitih ustanova, sektora i zemalja te one stečene na internetu u programima e-učenja. Međutim, do danas ne postoje europski standardi koji bi bili temelj za utvrđivanje kvalitete, transparentnost i prihvaćanje mikrokvalifikacija u cijelom EU-u.

Mjera 10.: Europski pristup mikrokvalifikacijama

Komisija će predložiti novu inicijativu za ostvarivanje kvalitete, transparentnosti i prihvaćanja mikrokvalifikacija u cijelom EU-u. U tu će svrhu Komisija:

- zajedno sa svim relevantnim dionicima (javnim ili privatnim pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja, socijalnim partnerima, gospodarskim komorama, poslodavcima) razviti europske standarde koji se odnose na minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete i transparentnosti. Time će se izgraditi povjerenje u mikrokvalifikacije i olakšati njihova prenosivost i priznavanje diljem EU-a;
  - istražiti uključivanje mikrokvalifikacija u kvalifikacijske okvire u dijalogu s nacionalnim tijelima nadležnima za kvalifikacije;
-

⁵¹ Mikrokvalifikacije se mogu definirati kao dokumentirane potvrde kojima se priznaju ishodi učenja koje je ostvarila određena osoba, a povezani su s manje opsežnim aktivnostima učenja, te ih korisnik dobiva u obliku svjedodžbe, iskaznice ili potvrde (koji se izdaju u digitalnom ili papirnatom obliku).

-
- pojedincima olakšati pohranjivanje stečenih mikrokvalifikacija i njihovo predstavljanje poslodavcima putem digitalnih vjerodajnica na platformi Europass.

Ta se inicijativa, među ostalim, temelji na rezultatima evaluacije Preporuke Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja iz 2012., koji se objavljuju usporedno s ovim Programom vještina.

Ivana je iskusna voditeljica nabave u supermarketu. Pojavio se novi softver s pomoću kojeg se može smanjiti količina otpada – no Ivana i njezino osoblje trebaju naučiti kako se koristiti tim softverom. Nakon kratkog, ciljanog modula osposobljavanja koji organizira strukovno udruženje trgovaca Ivani će se dodijeliti mikrokvalifikacija kao dokaz novih vještina koje može primjenjivati kod sadašnjeg ili budućeg poslodavca.

3.3. Predstavljanje vještina: nova platforma Europass

Nakon što pojedinac dobije svjedodžbu kojom dokazuje svoje vještine, mora imati mogućnost predstaviti ih prilikom prijave za posao ili za daljnje aktivnosti učenja. Novom tehnologijom otvaraju se mogućnosti za predstavljanje vještina i izvan tradicionalnog životopisa te za povezivanje ljudi s mogućnostima učenja i zapošljavanja.

Novi Europass, pokrenut zajedno s Programom vještina, zamišljen je kao internetski alat EU-a koji ljudima pomaže da učinkovito komuniciraju o svojim vještinama i kvalifikacijama te ih proaktivno usmjerava prema prilikama za posao ili učenje. Na toj se platformi nude besplatni alati i informacije na svim službenim jezicima EU-a kako bi polaznici osposobljavanja, radnici i tražitelji zaposlenja mogli upravljati svakom fazom svoje karijere i učenja.

Mjera 11.: Nova platforma Europass

Nova platforma Europass pomoći će ljudima da upravljaju svojim karijerama na tržištu rada koje se brzo mijenja. S pomoću moderniziranih alata i informacija o učenju i radu u Europi ažurirani alat čini sljedeće:

- usmjerava korisnike da procijene i opišu svoje vještine te da o svojim kvalifikacijama i iskustvu obavijeste pružatelje usluga osposobljavanja i poslodavce kako bi mogli poduzeti sljedeći korak u osposobljavanju ili radu;
- korisnicima Europassa predlaže relevantna radna mjesta (putem portala za zapošljavanje EURES⁵² i Euraxess⁵³) i mogućnosti učenja;
- koristi informacije o vještinama kako bi se korisnicima pružile ciljane informacije o trendovima na tržištu rada i potrebama za vještinama kad planiraju promjenu karijere ili selidbu u drugu zemlju;
- omogućuje ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje da izdaju digitalne diplome i svjedodžbe polaznicima u formatu „digitalnih vjerodajnica Europassa”, koje se primjenjuju svugdje u Europi, čime se potiče lakše priznavanje;
- omogućuje ubrzano priznavanje tako što smanjuje administrativno opterećenje i mogućnost prijevara podupiranjem automatske autentifikacije kvalifikacija od strane poslodavaca i pružatelja usluga osposobljavanja; i

---

⁵² EURES je europski portal za radnu mobilnost koji olakšava slobodno kretanje radnika u EU-u. Sadržava internetsku bazu podataka o radnim mjestima i pruža obilje informacija o mobilnosti unutar EU-a za tražitelje zaposlenja i poslodavce. <https://ec.europa.eu/eures/public/homepage>

⁵³ EURAXESS – istraživači u pokretu <https://euraxess.ec.europa.eu/> pruža usluge informiranja i potpore profesionalnim istraživačima, podupire mobilnost istraživača i razvoj karijere, istodobno jačajući znanstvenu suradnju Europe i svijeta.

- omogućuje migrantima sa zakonitim boravištem da predstave svoje vještine i kvalifikacije te olakšava priznavanje tih kvalifikacija zahvaljujući boljim informacijama⁵⁴. EU-ov „Alat za profiliranje vještina državljana trećih zemalja” koji se trenutačno upotrebljava u prihvatnim centrima i organizacijama koje usmjeravaju i podupiru integraciju tražitelja azila i izbjeglica bit će povezan s novim Europassom.

Daniela je od završetka srednje škole radila na raznim radnim mjestima kao automehaničar i nije sigurna koji joj je sljedeći korak u karijeri. U novom Europassu može izraditi osobni profil u kojem će zabilježiti sve svoje vještine i iskustva te pohraniti diplome i svjedodžbe. Europass će joj predložiti relevantna radna mjesta i tečajeve. Na platformi Daniela može pristupiti informacijama o uslugama profesionalnog usmjeravanja u blizini, kao i informacijama o studiranju i radu diljem EU-a.

4. POSTAVLJANJE AMBICIOZNIH CILJEVA U POGLEDU VJEŠTINA

Ovim programom Komisija utvrđuje nov i dinamičan pristup politici vještina na razini EU-a, čiji je cilj usmjeravanje država članica i poticanje dvostruke tranzicije te osiguravanje oporavka od socioekonomskih posljedica pandemije COVID-a 19. **Ako u tome želimo uspjeti, cjeloživotno učenje za sve mora postati stvarnost u Europi, u svakoj državi članici i svakoj regiji.**

Kako bi se ostvarili rezultati i imajući na umu zamah koji proizlazi iz oporavka i ubrzanih tranzicija, Komisija predlaže utvrđivanje kvantitativnih ciljeva na temelju postojećih pokazatelja⁵⁵, koje bi trebalo pratiti do 2025.

Prije svega moramo znatno povećati udio odraslih koji sudjeluju u učenju općenito – samo to jamči ostvarenje načela cjeloživotnog učenja. Osim toga, kako bi se osigurala socijalna pravednost oporavka i dvostruke tranzicije, Komisija predlaže i različite ciljeve u pogledu sudjelovanja niskokvalificiranih odraslih osoba i nezaposlenih u učenju.

- **Do 2025. u učenju bi svake godine trebalo sudjelovati 120 milijuna odraslih osoba u EU-u. To odgovara 50 % odraslog stanovništva i broju od oko 540 milijuna aktivnosti osposobljavanja za tu skupinu tijekom petogodišnjeg razdoblja.**
- **Do 2025. u učenju bi svake godine trebalo sudjelovati 14 milijuna odraslih osoba s niskim kvalifikacijama u EU-u. To odgovara 30 % te skupine i broju od oko 60 milijuna aktivnosti osposobljavanja za tu skupinu tijekom petogodišnjeg razdoblja.**

Praćenjem tog pokazatelja, u kombinaciji s mjerama utvrđenima u ovoj Komunikaciji, pozitivno će se pridonijeti i smanjenju udjela niskokvalificiranih odraslih osoba koji iznosi 22 % (2019.) i prema kojima Europa zaostaje za globalnim konkurentima.

- **Do 2025. godine 2 milijuna tražitelja posla ili jedna petina trebala bi imati nedavno iskustvo učenja. To odgovara broju od oko 40 milijuna aktivnosti učenja za tu skupinu tijekom petogodišnjeg razdoblja⁵⁶.**

⁵⁴ Migranti sa zakonitim boravištem i dalje se suočavaju s poteškoćama u predstavljanju svojih vještina i kvalifikacija stečenih izvan EU-a. Vidjeti izvješće Zajedničkog istraživačkog centra (2020.) pod nazivom „Foreign Degrees, Region of Birth and Under-utilisation of Tertiary Education in the EU” (Strane diplome, regija rođenja i nedovoljno iskorištavanje tercijarnog obrazovanja u EU-u).

⁵⁵ Dostupni pokazatelji često ne omogućuju precizan uvid u kvalitativni aspekt osposobljavanja. Očito je da se Programom vještina želi postići važan iskorak i u kvalitativnom smislu, stavljajući u prvi plan načelo „osposobljavanje za posao”.

⁵⁶ Uz pretpostavku prosječnog trajanja aktivnosti učenja od 3 mjeseca.

Kad je riječ o sadržaju učenja, bit će potreban širok raspon vještina kako bi se osigurao oporavak i uspjeh dvostruke tranzicije. Digitalne vještine od ključne su važnosti za rad, učenje i društvenu interakciju, a ta se potreba dodatno povećala zbog mjera sprečavanja širenja bolesti COVID-19. Stoga je četvrti cilj koji treba pratiti udio odraslih osoba s barem osnovnim digitalnim vještinama.

→ **Do 2025. godine 230 milijuna odraslih osoba trebalo bi imati barem osnovne digitalne vještine, što obuhvaća 70 % odraslog stanovništva u EU-u.**

Zelena tranzicija mora biti pravedna, a pritom se posebna pozornost mora posvetiti najteže pogođenim radnicima i regijama. Vještine su presudne za taj pothvat. U ovoj fazi ne postoje kvantitativni pokazatelji zelenih vještina. Komisija će razviti takve pokazatelje (mjera 6.).

Države članice, pružatelji usluga obrazovanja i osposobljavanja, socijalni partneri, poduzeća, predstavnici učenika i svi relevantni dionici pozivaju se da u okviru europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika raspravljaju o tome kako ostvariti te ciljeve.

Napredak u ostvarivanju ciljeva redovito će se pratiti u okviru europskog semestra⁵⁷. Napredak će se predstaviti u godišnjem Zajedničkom izvješću o zapošljavanju i poslužiti će kao analitička osnova za specifične preporuke za pojedine zemlje u pogledu vještina, obrazovanja i osposobljavanja. Kad god je to moguće, Komisija će pratiti ciljeve po spolu, geografskim područjima te, pored niskokvalificiranih i nezaposlenih, po skupinama u nepovoljnom položaju, kao što su osobe s invaliditetom.

Pokazatelji	Ciljevi za 2025.	Trenutačna razina (zadnja dostupna godina)	Povećanje (u %)
Sudjelovanje odraslih osoba u dobi od 25 do 64 godine u obrazovnim aktivnostima u zadnjih 12 mjeseci: (u %) ⁵⁸	50 %	38 % (2016.)	+32 %
Sudjelovanje niskokvalificiranih odraslih osoba u dobi od 25 do 64 godine u aktivnostima učenja tijekom zadnjih 12 mjeseci (u %) ⁵⁹	30 %	18 % (2016.)	+67 %

⁵⁷ Ta četiri pokazatelja povezana su s pregledom socijalnih pokazatelja koji prati europski stup socijalnih prava.. Uz dva pokazatelja o sudjelovanju odraslih u učenju tijekom zadnjih 12 mjeseci i osnovnim digitalnim vještinama, koji su već navedeni u pregledu socijalnih pokazatelja, predlažu se još dva pokazatelja o sudjelovanju niskokvalificiranih i nezaposlenih odraslih osoba u obrazovanju i osposobljavanju. Ti su pokazatelji već dobro poznati; Odbor za zapošljavanje podržao ih je 2018. (Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2019.) te se otada upotrebljavaju u europskom semestru. Pokazatelj digitalnih vještina isti je pokazatelj koji se upotrebljava u indeksu digitalnoga gospodarstva i društva (DESI).

⁵⁸ Iz pokazatelja je vidljiv udio odraslih osoba u dobi od 25 do 64 godine koje su sudjelovale u barem jednoj aktivnosti formalnog ili neformalnog obrazovanja ili osposobljavanja (isključujući aktivnosti vođenog osposobljavanja na radnom mjestu) u razdoblju od 12 mjeseci prije razgovora u okviru istraživanja. Trenutačni je izvor podataka za taj pokazatelj istraživanje EU-a o obrazovanju odraslih. Podaci za taj pokazatelj od 2022. dobit će se iz istraživanja EU-a o radnoj snazi.

⁵⁹ Definicija i izvori pokazatelja slični su onima za prvi pokazatelj o sudjelovanju odraslih osoba u aktivnostima učenja. Glavna je razlika usmjerenost na niskokvalificirane odrasle osobe, odnosno one odrasle osobe čiji je najviši ostvareni stupanj formalnog obrazovanja niže sekundarno obrazovanje (ili još niži). Stoga se pokazateljem mjeri udio niskokvalificiranih odraslih osoba koje su navele da su sudjelovale u formalnom ili neformalnom obrazovanju i osposobljavanju tijekom 12 mjeseci.

Udio nezaposlenih odraslih osoba u dobi od 25 do 64 godine s nedavnim iskustvom učenja (u %) ⁶⁰	20 %	11 % (2019.)	+82 %
Udio odraslih osoba u dobi od 16 do 74 godine koje raspoložu barem osnovnim digitalnim vještinama (u %) ⁶¹	70 %	56 % (2019.)	+25 %

Nadalje, trebalo bi dodatno povećati mogućnosti mobilnosti u svrhu učenja za polaznike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja diljem EU-a, kako je predloženo u novom programu Erasmus+ i najavljeno u Preporuci Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, u kojoj Komisija predlaže povećanje mobilnosti polaznika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja sa 6 % na 8 %.

5. OSTVARIVANJE PLANA: POTICANJE ULAGANJA

Za postizanje tih ambicioznih ciljeva do 2025. potrebna je znatna mobilizacija privatnih i javnih ulaganja u vještine. Procjenjuje se da bi za sveobuhvatni cilj sudjelovanja u obrazovanju odraslih bilo potrebno **48 milijardi** EUR godišnje⁶².

Osim toga, za provedbu Programa vještina bit će potrebna dodatna sredstva kako bi se osiguralo uvođenje različitih mjera na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

5.1. Proračun EU-a za potporu i poticanje ulaganja u ljudski kapital⁶³

Prijedlogom Komisije pod nazivom Next Generation EU osiguravaju se znatna sredstva kao dio velike proračunske inicijative za suočavanje s gospodarskim i socijalnim posljedicama krize. Komisija će osigurati da se njezini instrumenti upotrebljavaju za potporu i poticanje ulaganja u ljudski kapital, promicanje rodne ravnopravnosti i uključivosti. Države članice poticat će se na korištenje financijskih sredstava EU-a za provedbu nacionalnih programa za prekvalifikaciju i usavršavanje radne snage.

Kratkoročno, iz inicijative **REACT-EU**, koja se financira iz instrumenta **Next Generation EU** i prijedloga prilagođenog trenutnog financijskog okvira za 2020., osigurat će se sredstva kohezijske politike u iznosu od 55 milijardi EUR za razdoblje 2020.–2022. Time će se **Europskom socijalnom fondu** omogućiti usmjeravanje dodatnih sredstava prema prilikama za stjecanje vještina koje prate zelenu i digitalnu tranziciju.

Nadalje, **Mehanizam za oporavak i otpornost**, koji se temelji na 560 milijardi EUR u obliku bespovratnih sredstava i zajmova, državama članicama pruža brojne mogućnosti za financiranje mjera za usavršavanje i prekvalifikaciju. Komisijin prijedlog preporuka za pojedine zemlje iz 2020. bio je usmjeren na hitne mjere za ublažavanje socioekonomskih posljedica pandemije te su u njemu vještine, obrazovanje i osposobljavanje utvrđeni kao

⁶⁰ Podaci su dostupni u Anketi o radnoj snazi EU-a. „Nedavno iskustvo učenja” odnosi se na sudjelovanje u formalnom ili neformalnom obrazovanju i osposobljavanju tijekom posljednja 4 tjedna.

⁶¹ Izvor podataka za taj pokazatelj jest istraživanje EU-a o upotrebi IKT-a u kućanstvima i među pojedincima.

⁶² Ta se procjena temelji na broju dodatnih odraslih polaznika potrebnom u svakoj zemlji kako bi se dosegla stopa sudjelovanja od 50 % (u usporedbi s trenutnim razinama sudjelovanja), u kombinaciji s paušalnim iznosima po satu osposobljavanja zaposlenika za nadoknadu troškova iz Europskog socijalnog fonda u skladu s Delegiranom uredbom Komisije 2019/2170 i uz pretpostavku trajanja obrazovanja ili osposobljavanja od 100 sati godišnje.

⁶³ Iznosi u ovom odjeljku navedeni su u cijenama iz 2018.

kratkoročni prioritet za 22 države članice. **U nacionalnim planovima za oporavak i otpornost koje će države članice pripremiti kako bi mogle pristupiti financijskim sredstvima iz ovog Instrumenta vještine bi trebale biti prioritet u programiranju.**

U razdoblju 2027.–2021. **Europski socijalni fond plus**, s predloženim proračunom od 86 milijardi EUR, i dalje će biti važan izvor financiranja za nacionalne aktivnosti usavršavanja i prekvalifikacije.

Osim toga, predloženim iznosom od 24,6 milijardi EUR iz programa **Erasmus+** pridonijet će se razvoju vještina i financirati neke od prethodno navedenih aktivnosti, kao što su europska sveučilišta, centri strukovne izvrsnosti i planovi za sektorsku suradnju u području vještina. Nadalje, u okviru programa Erasmus+ može se poduprijeti znatno povećanje fizičke i virtualne mobilnosti u svrhu učenja diljem EU-a, čime se otvaraju nove mogućnosti učenja koje možda nisu dostupne u zemlji boravišta.

Obzor Europa imat će ključnu ulogu u oporavku, osobito u dvostrukoj tranziciji, industriji te malim i srednjim poduzećima, ali i pružanjem potpore sveučilištima, istraživačima te podupiranjem protoka obrazovanih osoba i mobilnosti. Novi **program Digitalna Europa** bit će okvir za ulaganje u razvoj akademske ponude u digitalnim područjima i ponude specijaliziranog osposobljavanja u područjima kao što su upotreba podataka, kibersigurnost i umjetna inteligencija, kako bi se riješio trenutni manjak takvih stručnjaka.

Drugim resursima mogu se izravno podupirati usavršavanje i prekvalifikacija europske radne snage. **Ulaganja država članica u „infrastrukturu s velikim socijalnim učinkom”** za obrazovanje i osposobljavanje, uključujući digitalnu infrastrukturu, mogu se dodatno podupirati iz **Europskog fonda za regionalni razvoj** i programa **InvestEU**, iz kojih se u okviru sastavnice za socijalna ulaganja i vještine (s predloženim proračunskim jamstvom od 3,6 milijardi EUR) mogu podupirati, među ostalim, ulaganja u ključnu infrastrukturu u području obrazovanja i osposobljavanja.

U kontekstu zelene tranzicije Komisija je utvrdila da su ulaganja u vještine za tranziciju na zeleno gospodarstvo prioritet za svih 27 država članica pri korištenju **Fonda za pravednu tranziciju i njegov predloženi ukupni proračun od 40 milijardi EUR**. Instrument za kreditiranje u javnom sektoru, u okviru mehanizma za pravednu tranziciju, za koji se očekuje da će mobilizirati između 25 i 30 milijardi EUR, također može biti izvor ulaganja u vještine⁶⁴. Predloženo je da se gornja granica **Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji** udvostruči u budućem financijskom okviru kako bi se pružila potpora usavršavanju radnika i samozaposlenih koji su proglašeni viškom u masovnom restrukturiranju industrije. Programi usavršavanja i prekvalifikacije financirat će se i iz drugih instrumenata, kao što je **Fond za modernizaciju**, kako bi se pomoglo radnicima u regijama i sektorima koji su pogođeni zelenom tranzicijom.

Komisija poziva države članice da pojačaju potporu za usavršavanje i prekvalifikaciju, iskoriste jedinstvenu priliku za mobilizaciju desetaka milijardi eura iz budućeg proračuna EU-a u tu svrhu i da daju prednost operacijama navedenima u nastavku, osobito reformama kojima se poboljšava ponuda i korištenje programa za izgradnju vještina.

Komisija će aktivno surađivati s nacionalnim tijelima i drugim dionicima kako bi osigurala dodjelu odgovarajućih sredstava EU-a za potporu

⁶⁴Prijedlog uredbe o instrumentu za kreditiranje u javnom sektoru u okviru mehanizma za pravednu tranziciju, COM (2020) 453 final.

različitim aspektima Programa vještina utvrđenog u ovoj Komunikaciji. Komisija će posebno poticati i podupirati države članice da daju prednost ulaganjima u vještine u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te pratiti napredak u okviru europskog semestra.

U nastavku su navedene neke od operacija koje se mogu podupirati iz budućeg proračuna EU-a za provedbu Programa vještina, uključujući pakt za vještine, posebno iskorištavanjem resursa instrumenta Next Generation EU.

Ulaganje u zajedničke centre za osposobljavanje , u kojima poduzeća u vrijednosnom lancu mogu udružiti resurse za prilagođeno osposobljavanje osoblja.
Potpuno uvođenje poboljšanih planova za sektorsku suradnju u području vještina na nacionalnoj i regionalnoj razini.
Razvoj i rad sustava za predviđanje potreba za vještinama , pružanje informacija o potrebama za usavršavanjem i prekvalifikacijom na nacionalnoj/regionalnoj i sektorskoj razini, uključujući za dvostruku tranziciju, koji obuhvaćaju sve faze prikupljanja, analize i širenja informacija.
Razvoj i provedba nacionalnih strategija za vještine , osmišljenih i provedenih u okviru međuresornog pristupa, koje prate dvostruku tranziciju i usklađuju djelovanje u nizu politika uz snažno sudjelovanje dionika, uključujući socijalne partnere, civilno društvo i aktere na tržištu rada te sektor obrazovanja i osposobljavanja.
Provedba reformi SOO-a i naukovanja , koje mogu uključivati ulaganja u reforme kurikuluma radi veće relevantnosti za tržište rada, uključivanje zelenih i digitalnih vještina, fleksibilnost i modularizaciju, širenje programa SOO-a na više razine, uspostavu sustava za osiguranje kvalitete i praćenje osoba koje su završile te programe, stručno usavršavanje nastavnika i predavača u SOO-u, potporu mobilnosti polaznika, nastavnika/predavača i voditelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te osnivanje centara strukovne izvrsnosti povezanih sa strategijama pametne specijalizacije i/ili regionalnim strategijama za inovacije i rast.
Izravne subvencije za naučnike u MSP-ovima , uključujući plaće, bonuse za zapošljavanje i privremeno socijalno osiguranje (do 12 mjeseci), kao i plaće voditelja osposobljavanja i/ili njihove doprinose za socijalno osiguranje kako bi se stabilizirala i povećala ponuda kvalitetnih i učinkovitih naukovanja.
Ulaganja u opremu i tehnologije za digitalno učenje te najsuvremeniju industrijsku opremu i tehnologije za pružatelje usluga obrazovanja i osposobljavanja.
Poticaji za razvoj digitalnog obrazovnog sadržaja i temeljnih nastavnih modula u skladu s potrebama tržišta rada, s naglaskom na digitalne i zelene vještine, među ostalim putem internetskih platformi za osposobljavanje.
Osmišljavanje i izvođenje kratkih tečajeva za prekvalifikaciju radnika za nova radna mjesta i nove potrebe u pogledu vještina povezanih sa zelenom i digitalnom tranzicijom, uključujući osposobljavanja ICT-Jump-Start i ubrzane tečajeve digitalnih vještina za zaposlenike u MSP-ovima kako bi se omogućilo kratkoročno intenzivno osposobljavanje i tako riješio problem nedostatka odgovarajuće radne snage.
Osmišljavanje i izvođenje diplomskih programa za obrazovanje stručnjaka u području naprednih digitalnih vještina potrebnih za digitalnu transformaciju i diplomskih programa za obrazovanje stručnjaka u području zelenih vještina za zeleno gospodarstvo.
Regionalni i lokalni centri za poduzetničke vještine za potporu novoosnovanim poduzećima, poduzetnički orijentiranim zaposlenicima i inovatorima.
Ulaganje u kvalitetu i pravičnost sustava obrazovanja i osposobljavanja te njihovu relevantnost za tržište rada kako bi se osiguralo da ljudi imaju ključne kompetencije potrebne na tržištu rada i u društvu.
Ulaganje u centre za obrazovanje odraslih u zajednici , u kojima osobe svih dobnih skupina mogu učiti i razmjenjivati informacije te graditi otpornije i povezanije društvo.

Uspostava, probni rad i puna operativnost programa kojim se stavlja na raspolaganje **individualni računi za učenje**.

Mjere za sudjelovanje u osposobljavanju, npr. zajmovi/bespovratna sredstva za obrazovanje odraslih, financiranje dopusta za osposobljavanje, naknade za osposobljavanje za nezaposlene.

Potporna za **programme osposobljavanja koji prate programe skraćenog radnog vremena kojima se zaposlenici i samozaposlene osobe štite posebno od rizika nezaposlenosti**.

5.2. Poboljšanje okvira za poticanje ulaganja država članica i privatnih ulaganja u vještine

Fondovi EU-a mogu djelovati kao katalizator, ali ulaganja u vještine trebaju se financirati drugim javnim i privatnim ulaganjima. To se isplati: ulaganjem 1 eura u usavršavanje i prekvalifikaciju u pravilu se ostvaruje povrat od najmanje 2 eura u prihodima ili uštedama⁶⁵. U tu svrhu, uz konkretne mogućnosti financiranja u okviru programa EU-a, Komisija će provesti niz mjera za potporu javnim i privatnim ulaganjima u vještine i ljudski kapital.

Mjera 12.: Poboljšanje okvira za poticanje ulaganja država članica i privatnih ulaganja u vještine

Kako bi potaknula ulaganja u vještine, Komisija će:

- tražiti najbolji način kako **fiskalni okviri** mogu pomoći u izgradnji otpornijih društava, podupiranju reformi i ulaganja u ljudski kapital i vještine, i to u okviru aktualne javne rasprave pokrenute na temelju Komisijina preispitivanja gospodarskog upravljanja s ciljem oporavka, uz očuvanje fiskalne održivosti;
- nastojati poboljšati **izvješćivanje velikih poduzeća o ljudskom kapitalu**, među ostalim o razvoju vještina zaposlenika. Osim toga, Komisija će istražiti druge načine za povećanje transparentnosti rashoda poduzeća za ljudski kapital, na primjer jasnijim navođenjem tih ulaganja u financijskim izvještajima;
- raditi na **statističkim podacima o javnim i privatnim ulaganjima u vještine odraslih** zajedno s nacionalnim statističkim uredima, među ostalim razvojem „satelitskih računa” kako bi se poboljšala transparentnost izvješćivanja o vještinama u nacionalnim računima i proračunima;
- procijeniti **inovativne mehanizme financiranja koji mogu potaknuti dodatna ulaganja u vještine**. U predloženom poboljšanom programu InvestEU predviđa se mogućnost financiranja aktivnosti u području vještina te obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim putem pilot-projekata za sklapanje ugovora sa socijalnim učinkom kao načina poticanja privatnih ulaganja za ostvarivanje socijalnih ciljeva. Komisija će stoga s Grupom Europske investicijske banke i drugim provedbenim partnerima istražiti potencijal različitih vrsta ugovora sa socijalnim učinkom, primjerice **obveznica sa socijalnim učinkom**, za poticanje ulaganja u vještine.

Što je obveznica sa socijalnim učinkom?

Obveznica s društvenim učinkom inovativni je mehanizam financiranja u kojem vlade sklapaju sporazume s pružateljima socijalnih usluga, kao što su socijalna poduzeća ili neprofitne organizacije, te s ulagačima koji plaćaju za ostvarivanje prethodno definiranih socijalnih ishoda, na primjer u pogledu vještina⁶⁶. Cilj je financirati socijalne usluge, posebno one usmjerene na inovativna rješenja za društvene izazove ili na preventivne mjere.

Putem tog mehanizma vlada ili posrednik prikuplja sredstva od ulagača iz privatnog sektora,

⁶⁵ „A Strategist’s Guide to Upskilling” (Strateški vodič za usavršavanje), PwC, 15. srpnja 2019.

⁶⁶ Understanding Social Impact Bonds, OECD Working Paper 2016 (Što su obveznice sa socijalnim učinkom, radni dokument OECD-a) str 4.

dobrotvornih organizacija ili zaklada. Ta se sredstva raspodjeljuju pružateljima usluga kako bi pokrili svoje operativne troškove. Ako se postignu unaprijed dogovoreni mjerljivi ishodi, država nastavlja s plaćanjima posredničkoj organizaciji ili izravno ulagačima.

ZAKLJUČAK

Sada se svi moramo angažirati. Ovim pozivom na djelovanje Komisija nastoji vještine staviti u središte europskog političkog programa za sljedećih pet godina kako bi pravo na cjeloživotno učenje postalo stvarnost i kako bi se provelo prvo načelo europskog stupa socijalnih prava. Za oporavak našeg gospodarstva, jačanje konkurentnosti Europe na svjetskoj razini i napredovanje uz dvostruku zelenu i digitalnu tranziciju potrebna je odlučna politika u području vještina. U tu svrhu Komisija će:

- poduzećima, socijalnim partnerima i drugim dionicima predložiti SURADNJU u okviru ambicioznog pakta za vještine;
- razvijati VJEŠTINE ZA RADNA MJESTA na temelju pristupa razvoju vještina usmjerenom na budućnost, koji se temelji na pouzdanim informacijama o vještinama te na modernom i dinamičnom obrazovanju i osposobljavanju koje je izravno povezano s potrebama tržišta rada i društvenim potrebama;
- OMOGUĆITI LJUDIMA izgradnju vlastitih vještina, što će se postići razvojem inovativnih alata te fleksibilnijih i pristupačnijih oblika učenja.

Kako bi se ta ambicija ostvarila, Komisija predlaže ambiciozne kvantitativne ciljeve koji će omogućiti mjerenje napretka na godišnjoj razini. Komisija poziva države članice i sve dionike da pomognu u ostvarivanju **revolucije vještina** i da u potpunosti iskoriste dosad neviđene mogućnosti koje nudi instrument Next Generation EU.